

SANDEFJORD 5.9 -2017

«Kanskje vi snart skal spørre Jeppe om han har ett rusproblem?»

«Alle vet at Jeppe drikker, men ingen spør hvorfor» (Ludvig Holberg, 1722).

Av: Tommy Lunde Sjøfjell
Mail: tommys@a-larm.no

«Det mest skjebnesvangre øyeblikket i et menneskes liv er når spedbarnet slår opp øynene på stellebordet og ser hvilke foreldre man har fått utdelt» (A.Klyve)

Hvilken kultur fødes vi inn i?

HVA HAR VÆRT VIKTIG I MITT PROSJEKT

- ◉ Et betydningsfullt møte (JB)
- ◉ Betydningen av et par fjellsko.
- ◉ Betydningen av et smil (2005)
- ◉ Størst av alt er kjærligheten (2006)

HVA HAR VÆRT VIKTIG I MITT PROSJEKT

- ◉ Vernepleierstudiet- å få starte på nytt.
«Jeg fikk tilbake troen på at jeg hadde en fremtid».
- ◉ Et skjebnesvangert møte.
Legen som hoppet ut av sin rolle.
- ◉ Å møte likesinnede i A-larm.
Likepersonsarbeid og et felleskap som passet MEG.
- ◉ Tilbake i jobb i 2007.
Først Porsgrunn Kommune, så STHF.

Alt henger sammen med alt.

ERFARINGER /KUNNSKAP/ FORSKNING

- ⦿ Forskning viser tre områder som har betydning:
 1. Et meningsfylt hverdagsliv.
 2. Fokus på ressurser og framtidorientering.
 3. Re-etablering av et sosialt liv og gode relasjoner.

https://www.idunn.no/tph/2014/04/sammen_om_mestring

Superenkel analyse sier at min bedringsprosess sammenfaller med retningslinjer og forskning.

Allmennmenneskelige behov!

«SÅNNE SOM MEG OG SÅNNE SOM DEG»

- ◉ Møte med NAV.

En rusavhengig trenger drømmer og håp, akkurat som alle andre.

- ◉ Utnytt lissepasningene!

Drømmen kan ha mange funksjoner, også ansvarliggjøring

KARTLEGGING I «MULIGHETSROMMET»

INNLEDNING

Hva som motivere den andre vet vi ikke før vi spør.

« Franks motivasjon for endring er penger, han trenger å se en tydelig belønning»

«Kan belønning være andre ting en økonomi?»

Helsegevinst, jobb, inkludering, relasjoner, kjærlighet?

It's better this way Carl.

AVDEKKE/KARTLEGGGE

- Pasienten hadde promille når skaden oppstod.
I noen tilfeller er innleggelsesårsak opplagt.
- Da burde man kartlagt:
 - Mengde
 - Frekvens
 - Tidligere innleggelser
- Bor man sammen med noen, samvær med barn?
- Er det et mønster i skader og sykemeldinger?

AVDEKKE, KARTLEGGE, SNAKKE OM.

⦿ Rop-retn.linje:

Anbefaling nr. 13;

«Når en person som er i kontakt med hjelpeapparatet har psykiske problemer må rusmiddelbruk kartlegges»

Anbefaling nr. 17;

«Når en person som er i kontakt med hjelpeapparatet har rusmiddelproblemer, må psykisk helse kartlegges»

Hva om jeg hadde blitt kartlagt i 2000?

NYE FØRINGER

4.1 Nasjonal faglig retningslinje for avrusning fra rusmidler og vanedannende legemidler.

«Pasienter som legges inn på somatiske eller psykiatriske enheter, bør kartlegges/screenes for rusmiddelproblemer. Pasienter som har rusmiddelproblemer, bør henvises til adekvat hjelp i kommune eller TSB» (Helsedirektoratet, 2016, IS-2211).

- ◉ Dette er også fokus i oppdragsbrevet fra HOD. HF skal få på plass rutiner som fanger opp/avdekker.

RUS - FOREKOMST

- ◉ Mellom 10 og 20 prosent av befolkningen får en ruslidelse i løpet av livet.
- ◉ Skadelig bruk eller avhengighet av alkohol er den hyppigst forekommende ruslidelsen i Norge.
- ◉ Ruslidelser er en betydelig helseutfordring og medfører omfattende kostnader for enkeltindivider og samfunnet forøvrig.
- ◉ Pasienter med ruslidelser har ofte også andre psykiske lidelser og kroppslige sykdommer.

EN VANLIG DAG PÅ OSLO S.

Bilde lånt fra OUS: Et annerledes plata bilde

HVA TROR DERE DE RØDE RINGENE VISER?

Bilde Lånt fra OUS:

ALLE MÅ FÅ LOV OG KOSE SEG VEL?

- ◉ Alkohol primærårsak til 60 somatiske sykdommer (WHO, 2011).
- ◉ Tredje største årsaken til tapte leveår i vestlige verden (WHO, 2011).
- ◉ 6788 innleggelser på sykehus der hoveddiagnosen er alkoholrelatert.
- ◉ Røyking er ikke lengre en privatsak, hvorfor er alkoholbruk en privatsak?

ER ALKOHOL KOSELIG FOR ALLE?

- Med passiv drikking menes skader og problemer som den som drikker påfører andre enn seg selv.... (St.meld. «Se Meg»).
- 100.000 barn vokser opp med rusbelastning.
- 50.000 kvinner utsettes for vold hvert år.
- Dødsfall i trafikken, selvmord, blind vold, drap.
- Bak disse tallene er det enkeltmennesker, som får ødelagt drømmer og håp.
- Er alkoholproblematikken større en overdoseproblematikken?

ALKOHOL

- ◉ Alkohol er en folkehelseutfordring.
- ◉ 1500 mennesker dør hvert år som følge av alkohol.
(<http://www.nrk.no/sorlandet/skal-sjekke-pasientenes-alkoholvaner-1.12746448>)
- ◉ Mellom 15 og 20 prosent av somatiske sengeposter rus.
- ◉ Omsetningen av alkohol opp med 33% på 20 år. Økning blant eldre.
- ◉ Eldre (70+) med et problematisk alkoholkonsum 1997 =0.5%, 2008= 4.5%.
- ◉ Kilder: Opptrappingsplanen for rusfeltet (2016-2020).

ELDRE OG RUS

- ◉ *«Helsepersonell i kommunehelsetjenesten og i spesialisthelsetjenesten er altfor unnvikende når det gjelder å snakke med eldre om alkohol og vanedannende medikamenter» (overlege L.T. Stelander ved Alderspsykiatrisk avdeling, UNN).*
- ◉ *Noen av dere vil med stor sannsynlighet møte noen eldre damer i deres jobb når dere deler ut zopiklone og sobril.*
- ◉ *Hvem er ansvarlig for Olgas fallskader i fylla, fastlege eller hjemmesykepleien?*

OPPSUMMERING 1

- ◉ Ikke alle må slutte å drikke, for noen kan det kanskje være et mål og redusere forbruk?
- ◉ Spør hvorfor vi drikker?
- ◉ Tenk kultur, status, jobb, sosialt.
- ◉ Bak bruker er det ofte pårørende som lider.
Hvordan oppleves julebord, lønningspils eller vinlotteri for disse?

Ville egentlig ikke slutte, målet var å lære å drikke, pausen jeg har hatt nå er på 11 år

OPPSUMMERING

- ◉ Gode møter og omsorg fra medmennesker hjelper.
- ◉ God bruk av skjønn bidrar til bedring (Vernepleier).
- ◉ Tenk bakenforliggende (Ofte stemmer magefølelse).
- ◉ Våg å still de viktige/riktige spørsmålene.

NB: Dere skal ikke mistenkeliggjøre, men dere skal stille riktige spørsmål til rett tid.

Takk for meg 😊